

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 83g/2018

privind excepția de neconstituționalitate a noțiunii „creditor” din articolul 2
din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012

CHIȘINĂU

19 iunie 2018

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Mihai POALELUNGI, *președinte*,
dlui Aurel BĂIEȘU,
dlui Igor DOLEA,
dlui Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dnei Dina Musteața, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 18 iunie 2018,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 19 iunie 2018 în camera de consiliu,

Prezintă următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a noțiunii „creditor” din articolul 2 din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de către dl avocat Victor Munteanu, în dosarul nr. 2i-192/18, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională pe 18 iunie 2018 de către dl judecător Gheorghe Mîțu, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, se află cererea introductivă în dosarul de insolvență depusă de către creditorul B.C. „Banca de Economii” S.A., în proces de lichidare, privind intentarea procesului de insolvență față de S. C. „Turbilion Teh” S.R.L.

4. În cadrul ședinței de judecată, dl avocat Victor Munteanu a ridicat excepția de neconstituționalitate a noțiunii „creditor” din articolul 2 din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012.

5. Prin încheierea din 8 iunie 2018, instanța de judecată a admis ridicarea excepției și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea soluționării ei.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 9

Principiile fundamentale privind proprietatea

„(1) Proprietatea este publică și privată. Ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale.

(2) Proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului.

(3) Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sunt factorii de bază ai economiei.”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

(3) Averea dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.”

Articolul 127

Proprietatea

„(1) Statul ocrotește proprietatea.

(2) Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.”

7. Prevederile relevante ale Legea insolvențării nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 2

Noțiuni principale

„În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

[...]

creditor – persoană fizică sau persoană juridică deținător al unui drept de creanță asupra patrimoniului debitorului, care poate face dovada creanței sale față de acest patrimoniu în condițiile prezentei legi;

[...]”.

Articolul 5

Competența instanței de judecată

„[...]”

(2) Instanța de insolvență dispune de competență exclusivă la judecarea, în cadrul procesului de insolvență, a litigiilor ce țin de masa debitoare. Dacă partea interesată invocă existența unui litigiu de drept referitor la masa debitoare, instanța de insolvență va judeca această cauză într-un proces separat, în procedură contencioasă, conform Codului de procedură civilă.

[...]”.

Articolul 20

Conținutul cererii introductive a creditorului. Documentele anexate

„(1) În cererea introductivă a creditorului trebuie să se indice:

- a) denumirea/numele și prenumele creditorului și ale debitorului, sediul/adresa, alte date de identificare ale acestora, confirmate prin extrasul din registrul public corespunzător;
- b) valoarea creanțelor creditorului, mărimea dobânzilor și a penalităților aferente;
- c) temeiul creanțelor și termenul executării lor;
- d) mențiuni despre alte probe ce confirmă creanța creditorului;
- e) propunerea candidaturii la funcția de administrator provizoriu pe perioada de observare a debitorului;
- f) alte date, considerate de creditor ca fiind necesare pentru examinarea cererii.

(2) La cererea introductivă a creditorului se anexează:

- a) documentele ce adevăresc obligațiile debitorului față de creditor, mărimea datoriilor la aceste obligații, temeiul intentării procesului de insolabilitate, alte documente care justifică cererea creditorului;
- b) dovada notificării prealabile a debitorului de către creditor;
- c) **copia de pe hotărârea irevocabilă a instanței de judecată sau copia de pe hotărârea arbitrală irevocabilă, ori copia de pe hotărârea judecătorească irevocabilă privind recunoașterea hotărârii judecătorești sau a hotărârii arbitrale străine, ori decizia (hotărârea) organului abilitat prin legea executorie la acel moment.**

Articolul 28

Referința la cererea introductivă

„(1) În decursul a 2 zile lucrătoare de la adoptarea încheierii de admitere spre examinare a cererii introductive înaintate de creditor, instanța de insolabilitate va expedia debitorului cererea în copie.

(2) În cel mult 10 zile calendaristice de la primirea copiei de pe cererea introductivă, debitorul prezintă instanței de insolabilitate o referință la cererea introductivă, prin care contestă sau recunoaște existența stării de insolabilitate. Dacă obiectează față de starea de insolabilitate și dacă obiecțiile sînt recunoscute ulterior de instanța de insolabilitate ca fiind nejustificate, debitorul nu mai are dreptul să solicite procedură de restructurare.

(3) Dacă, în urma examinării referinței, constată că debitorul nu este în stare de insolabilitate, instanța de insolabilitate respinge cererea introductivă, care va fi considerată ca lipsită de orice efect chiar de la înregistrare.

(4) Dacă debitorul nu contestă prin referință, în termenul prevăzut la alin.(2), că este în stare de insolabilitate și își exprimă intenția de a își restructura activitatea, instanța de insolabilitate adoptă o hotărâre de intentare a procedurii de insolabilitate, obligându-l să prezinte un plan al procedurii de restructurare.

(5) La referința față de cererea introductivă, debitorul anexează actele indicate la art.17.

(6) În cel mult 30 de zile calendaristice de la notificarea efectuată conform art.26, creditorii prezintă o referință la cererea introductivă, prin care se opun intentării

procesului de insolvabilitate ori se alătură cererii creditorului inițial prin înaintarea creanțelor asupra patrimoniului debitorului. Rea-credința persoanei care a înaintat cererea introductivă trebuie dovedită de creditorul care se opune intentării procesului de insolvabilitate.

(7) Referința debitorului și/sau obiecțiile creditorilor care se opun intentării procesului de insolvabilitate vor fi soluționate de instanța de insolvabilitate odată cu examinarea raportului administratorului provizoriu într-o ședință publică, prin hotărâre de intentare a procesului de insolvabilitate sau de deschidere a procedurii simplificate a falimentului, sau de respingere a cererii introductive. O astfel de hotărâre, în afară de aprobarea sau de respingerea concluziilor raportului administratorului provizoriu, va prevedea în special mărirea revendicărilor asupra cărora obiecțiile debitorului și/sau ale creditorilor au fost respinse ori considerate ca fiind întemeiate și va confirma mărirea creanțelor creditorilor față de patrimoniul debitorului.

(8) Lipsa de referință la cererea introductivă nu împiedică examinarea ei.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

8. Autorul excepției de neconstituționalitate solicită verificarea constituționalității noțiunii „creditor” din articolul 2 din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, deoarece consideră că acest articol nu conține prevederi clare care să nu permită inițierea procedurii de insolvabilitate față de un debitor de către un pretins creditor cu care debitorul are un litigiu pendinte pentru care nu există o hotărâre irevocabilă. Autorul susține că creditorul a solicitat intentarea procedurii de insolvabilitate în lipsa unei hotărâri irevocabile referitoare la creanțele pretinse.

9. Potrivit autorului excepției, dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 9, 46, și 127 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

10. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

11. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Legii insolvabilității, ține de competența Curții Constituționale.

12. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, ridicată de către dl avocat Victor Munteanu, în dosarul nr. 2i-192/18, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

13. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie noțiunea „creditor” din articolul 2 din Legea insolvențabilității nr.149 din 29 iunie 2012.

14. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că norma contestată încalcă prevederile articolelor 9, 46 și 127 din Constituție.

15. În jurisprudența sa constantă, Curtea a reținut că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate prezintă o structură care cuprinde trei elemente obligatorii: textul contestat din punctul de vedere al constituționalității, textul de referință despre care se pretinde că este încălcat și motivarea de către autorul excepției a pretensei neconformități existente între cele două texte (a se vedea DCC nr. 98 din 19 decembrie 2016, § 22).

16. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată lipsa în sesizare a unor argumente concludente care ar demonstra în ce măsură prevederile legale contestate încalcă normele constituționale invocate. În prezenta cauză, excepția de neconstituționalitate nu cuprinde motivarea pretensei neconformități a textului criticat cu normele constituționale invocate. În situații similare, Curtea a respins ca inadmisibile excepțiile de neconstituționalitate, precizând că simpla trimitere la un text din Constituție, fără explicarea pretensei neconformități cu acesta a prevederilor legale contestate, nu echivalează cu o argumentație (a se vedea DCC nr. 30 din 29 martie 2018, § 22).

17. Curtea consideră necesar să sublinieze faptul că excepția de neconstituționalitate reprezintă un instrument de apărare a drepturilor și a libertăților fundamentale. Excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată doar atunci când normele constituționale invocate au incidență în cazul normelor contestate, care urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei.

18. Totodată, Curtea relevă că excepția de neconstituționalitate reprezintă o problemă juridică a cărei rezolvare trebuie să preceadă soluționarea litigiului de care este legată. Astfel, Curtea reiterează că **aplicabilitatea și relevanța normei contestate pentru soluționarea litigiului principal reprezintă o condiție esențială pentru admisibilitatea sesizării.**

19. Mai mult, Curtea observă că, sub aparența unor critici referitoare la ambiguitatea și neclaritatea textului de lege, autorul solicită verificarea unei norme care stabilește o definiție generală, prin care legislatorul a dorit să explice o noțiune, și nu a unei norme aplicabile în cazul unor situații juridice.

20. Cu referire la prezenta cauză, însăși existența creanței și depunerea cererii introductive nu conduc la apariția calității procesuale de creditor. Această calitate și toate drepturile ce decurg din ea vor apărea numai după ce creanța acestuia este validată, iar în acest sens creditorii trebuie să-și argumenteze creanțele.

21. Curtea menționează că admiterea spre examinare a cererii introductive nu reprezintă o soluție dată de instanța de judecată pe marginea solicitării de declarare a persoanei insolubile, ci demonstrează respectarea

de către solicitant a condițiilor de formă și de fond pentru primirea cererii introductive.

22. Legea insolvabilității prevede la articolul 5 alin. (2) că instanța de insolvabilitate dispune de competență exclusivă la judecarea, în cadrul procesului de insolvabilitate, a litigiilor ce țin de masa debitoare. Dacă partea interesată invocă existența unui litigiu de drept referitor la masa debitoare, instanța de insolvabilitate va judeca această cauză într-un proces separat, în procedură contencioasă, conform Codului de procedură civilă.

23. De asemenea, conform articolului 20 alin. (2) lit. c), creditorul poate anexa la cererea introductivă și dovada creanței sale față de patrimoniul debitorului prin copia de pe o hotărâre judecătorească. O creanță confirmată printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă îndeplinește toate cele trei condiții: certitudine, lichiditate și exigibilitate.

24. Curtea observă că Legea oferă posibilitatea ca debitorul să conteste prin referință sau să recunoască existența stării de insolvabilitate. Debitorul de bună-credință trebuie să utilizeze toate modalitățile legale pentru a demonstra că creanțele unui pretins creditor nu sunt fondate.

25. Analizând, în ansamblu, excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că aceasta vizează aspecte ce țin de interpretarea și aplicarea legii de către instanța de judecată, și nu de o problemă de constituționalitate.

26. Așadar, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinarea sa în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a noțiunii „creditor” din articolul 2 din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de către dl avocat Victor Munteanu, în dosarul nr. 2i-192/18, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Mihai POALELUNGI

Chișinău, 19 iunie 2018

DCC nr. 69

Dosarul 83g/2018